List 28. **NOVICE** Tečaj LII.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., po — pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 13. julija 1894.

Politiški oddelek.

Državno pravo.

Mi smo že večkrat se izrekli, da za avstrijske Slovane, posebno pa za nas Slovence državnopravna vprašanja niso ugodna. Vzlic temu se še vedno pri nas najdejo ljudje, ki mislijo, da so najnaravnejši zavezniki Slovencev tiste stranke, ki stoje na stališči državnega prava. To smo videli tudi nedavno, ko se je vlagal temeljni kamen za Starčevičev dom v Zagrebu. Tedaj se je govorilo o zjedinjenji Slovencev s Hrvati. Mi nimamo nič proti takemu zjedinjenju, ali motijo se tisti, ki mislijo, da je to na podlagi državnega prava mogoče. Dosedaj še nam nikdar niso navedeli tistih listin, po katerih bi slovenske dežele pripadale pokrajini Zvonimirov. Če se hoče kaj doseči na podlagi državnega prava, morajo se za to imeti temeljito utrjene pravice, ki morajo tudi biti zapisane, kake prazne domišljije tukaj ničesar ne odvagajo.

Pomisliti je pa tudi, da sedanji čas več za take eksperimente ni ugoden. Evropske politike več ne odločujejo državnopravna vprašanja, temveč narodne, demokratične in socijalne ideje. S tem moramo računati tudi mi Slovani. Državno pravo se zadeva marsikje ob narodnostne razmere. Posebno Slovenci bi marsikje prišli pod čisto nemško gospodstvo, ako bi se Avstrija prestrojevala na podlagi državnopravnih pravic.

Na podlagi hrvatskega prava zna Hrvatska zahtevati Dalmacijo, morda tudi Bosno, težko že Istro, ali drugih slovenskih pokrajin pa gotovo ne. Take preustrojitve države si pa mi Slovenci nikakor želeti ne moremo. Razmere za Slovane v dunajski državni zbornici že sedaj niso ugodne, ali povsem neznosne bi postale, ako bi še dalmatinskih poslancev ne bilo na Dunaji. In to bi se tudi še utegnilo zgoditi. Za zjedinjenje Dalmacije s Hrvaško niso le Hrvatje, temveč tudi mnogi Nemci, kateri mislijo, da s tem zopet pridejo do gospodstva v tostranski državni polovici. Ta stvar bi se gotovo že bila izvršila, da niso proti odcepljenju Dalmacije češki Nemci.

Spraviti ne marajo državnega vprašanja v tek, ker se boje obnovljenja češkega državnega prava. Češki Nemci so pa dosedaj nekako odločevali nemško politiko v Avstriji. S časom se pa utegnejo razmere premeniti. Že sedaj se kaže, da mnogi avstrijski Nemci ne marajo več hoditi za Plenerjem. Posebne štajarski in koroški Nemci se vedno bolj postavljajo na neko svoje stališče. Vedno močnejši je upor proti vodstvu čeških Nemcev. Štajarski in koroški Nemci pa stoje sami zase čisto na avtonomističnem stališči. Kolikokrat naglašajo na pr. koroški Nemci, da njih gospodstvo seže do Karavank. Na podlagi avtonomističnega prava prisvajajo si godspodstvo nad koroškimi Slovenci.

Avtonomija pa ima mogočne korenine v zgodovinskih pravicah, podpiramo li Slovenci zgodovinsko pravo, podpiramo s tem težnje štajarskih in koroških Nemcev. Sedanji trgovski minister grof Wurmbrand se je, ko je bil še deželni glavar v zeleni Štajarski, tudi večkrat izjavil za razširjenje deželne avtonomije na podlagi zgodovinskega razvoja. Da tega ni storil iz ljubezni do Slovencev, nam bode pač vsakdo verjel, kdor pozna dosedanje delovanje tega moža. On se je v ministerstvu upiral osnovi slovenskih paralelk na gimnaziji v Celji, in če se bode ta osnova še nekaj časa zavlekla, bodemo se temu največ imeli zahvaliti grofu Wurmbrandu.

Nedavno se je po časopisih mnogo pisalo o šleškem vprašanji. Mislili bi bili, da bodo tukaj Poljaki podpirali Čehe. Ali tudi tukaj se je pokazal, slab vpliv državnega prava. Poljski listi so naglašali, da ne kaže podpirati Čehov v Šleziji, ker so Čehi Poljakom ravno tako nasprotni kakor Nemci. Le v sili prosijo poljske pomoči, tako pa tudi ne marajo Poljakom priznati nobene pravice do Šlezije, ker jo po svojem državnem pravu reklamujejo za češko krono, pod katero po češkem mnenju spada tudi del Galicije. Po mnenji Poljakov bi torej okrepčanje češkega življa v Šleziji bilo Poljakom v škodo. S češko zavednostjo bi se vzbudiie tudi težnje po češkem državnem

pravu, katere težnje so nasprotne Poljakom. Poljski časopisi zatorej mislijo, da je najbolje, da se to zlo v korenini zatere. Da ni teh državnopravnih pomislikov, smo prepričani, da bi Poljaki v Šleziji podpirali Čehe, ker tukaj gre tudi za narodni obstanek mnogih njih rojakov. Za brambo svoje narodnosti so pa bili Poljaki vedno pripravljeni.

Onostran Litve Madjari baš v imenu svojega državnega prava zatirajo Slovake, Srbe, Rusine in Rumune. Vsega tega bi ne bilo, da se Slovani niso dali izvabiti na polzko državnopravno stališče od Madjarov in nekaterih čeških plemenitašev, ki so pri tem zasledovali vse druge koristi.

In državnopravna vprašanja nas Slovane vedno cepijo v veliko veselje Nemcem in Madjarom in slovanska vzajemnost je le lepa fraza. Razmere se tako dolgo ne izboljšajo, da se vsi Slovani postavimo na jedino pravo narodno in ustavno stališče. Glavno načelo vseh avstrijskih Slovanov bodi narodna jednakopravnost, in če je treba kake preustroje države, naj se zgodi na narodni podlagi. Na to stališče so se postavili tirolski Italijani in kaže, da njih boj ne bode brez vspeha. In če se Slovenci postavimo na to stališče, pa tudi smemo biti prepričani, da polagoma kaj dosežemo. Pomisliti je tudi, da so češki Nemci precej zavzeti za podobno stališče. Razdelitev okrajev po narodnostih sloni na tem načelu. Mi le obžalujemo, da so Čehi se uprli temu nasvetu. Zahtevali naj bi bili, da se to načelo izvrši za vso Avstrijo. Če bi se bilo to zgodilo, bi bilo Slovanom le v korist. Hitro bi morda ne bilo šlo, ali to bi bilo prouzročilo novo preosnovo strank v Avstriji. Nemci bi se bili razcepili in njih sila bi bila uničena. Tako so pa Čehi ostali pri svojem državnem pravu in konec njih politike je, da na avstrijsko politično življenje nimajo skoro nobenega vpliva. Po našem mnenji se razmere za avstrijske Slovane poprej ne izboljšajo, da vsi avstrijski Slovani pridejo do prepričanja, da jih ne more rešiti nikako mrtvo državno pravo, temveč le živa slovanska zavest.

Pismo iz Amerike

Aleks. Toman.

(Konec.)

New York, meseca junija 1894.

Zavratkov, kakor nakopov in nasipov se ti „solelier-ji“ ne boje; v čudovito kratkem času znajo vse ovire odstraniti, akoravno se jim očita, da jih lenoba v prvi vrsti naganja k potovaniu v Washington.

Ena teh armad plava na 120 plavih po Mississippiji in se imenuje „the naval force (mornarica) of theCommonweal.“ Da se jih pri tej priložnosti veliko utopi, se ni čuditi „but such little things are of no account.“ (Take malenkosti ne štejejo.)

To čudno gibanje jednega dela amerik. ljudstva bo pa kmalu nekoliko nehalo in cela stvar bode kmalu pozabljena.

Veliko bolj resnega pomena so štrajki premogokopov, kateri se razprostirajo po celej deželi. Veliko milijonov škode se je do sedaj na imenji premogovniških društev storilo in veliko rudarjev in varuhov javnega miru je že žrtovalo svoje življenje v tem velikanskem protikapitalističnem borenji.

Štrajkarji so precej dobro oboroženi, v nekaterih krajih celo z topovi. Kakor se iz časnikov razvidi, so Slovaki jedro silnega upora proti oboroženim hlapcem kapitalistov. Zato so pa tudi Slovaki edini, kateri morejo s krvjo obilno plačati v teh štrajkih — za delavsko stvar. Ko bi to ljudstvo v svoji izvirni domovini razvijalo tako energijo v ohranitev in vspeh svoje narodnosti, potem bi se Madjarom pač hlače tresle.

Štrajkarjem je iz celega srca voščiti, da dosežejo zaželjeno povišanje plače, ker brezsrčno in kruto so jih začeli dreti „bossi.“

V interesu celega človeštva in omike bi bilo, da se bogataši enkrat začenjajo zavedati, da smo ljudje vsi bratje in da ima vsak pravico, ne-le delati, ampak tudi od trdo zaslužene plače človeku dostojno živeti.

Gorje, če se prosto, delavsko ljudstvo svoje moči zave — anarhizem v vsej svoji krvavi in uničevalni strasti bo uničil ves sad telesnega in dušnega truda preteklih stoletij. Le bratska ljubezen in pravica drug proti drugemu more to odvrniti.

Amerikanske žene hočejo popolno volilno pravico — bodi si z lepo, bodi si z grdo. Gospe najboljih krogov so začele za to delovati. Amerikanec je ženskam nasproti ljubeznjiv in odpustljiv in mogoče je, da jih postavi na tisto državljansko stopinjo, na katerej sam stoji. Če se pa to zgodi, potem se bode njegovo obnašanje proti „ladies“ pač spremenilo — ker politikovanje je in ostane neprijetna stvar in kdor se ž njim peča prelahko se umaže. Pa naj bode izid v tej zadevi tak ali tak, slabejše kakor zdaj uradovanje javnih poslov ne more biti.

Vzlic slabih časov je med Slovenci v Zjedinj. državah živahno društveno gibanje in vedno se nova društva ustanavljajo. Potrebno je to gotovo, ker razstreseni smo po silnih širjavah Zjed. držav med ptujimi narodi, od katerih se po jeziku in mišljenji razločujemo. Novo osnovana „Kranjska Slov. Katoliška Jednota“ veže vsa pojedina slovenska društva v jedno in njen odbor je začel ta mesec poslovati.

Slovenci v Ameriki se imamo zahvaliti veleč. generalnemu vikarju V. Rev. Jos. F. Buhu, uredniku „Amerikanskega Slovenca“ v Tower, Minn, da je tako na našem narodno napredovalnem polji in zatorej naj ga vsegamogočni Bog ohrani še mnogo, mnogo let v slavo in korist našega milega naroda.

Politični pregled.

Uravnava uradniških plač. V finančnem ministerstvu se posebna komisija pod predsedništvom sekcijskega načelnika Bittnerja bavi s povišanjem uradniških plač. Komisija se je stvari lotila z vso temeljitostjo.

Dunajski protisemitje mislijo pod vodstvom poslanca Schneiderja in dunajski demokratje pod vodstvom dr. Kronawetterja obiskati gališko razstavo. Namen tega potovanja je se bolj zbližati s Poljaki in če bo moč malo jih odvrniti od liberalcev, kar se bode pa težko posrečilo. Mi mislimo, da to nevarnost bode koalicija še prav lahko prenesla.

Ulični napisi. — V Stryi-ji, v Galiciji so se Rusini začeli poganjati za dvojezične ulične napise, ker so sedaj samo poljski. Dunajski „Vaterland“ pravi, da bi bilo najbolje, ko bi povsod, kjer ste dve različni narodnosti hoteli napraviti dvojezične napise. Mi se s tem popolnoma strinjamo in le pristavljamo, da bi se besedica „hoteli“ morala premeniti v „morali“. Da je vlada se toliko potrudila so dvojezični napise v Brnu, Celovci, Gorici itd., kakor dela proti češkim napisom v Pragi, in slovenskim v Ljubljani, bi že davno bilo rešeno to vprašanje.

Vašaty je že večkrat zahteval, da bi se tudi pred najvišjem sodiščem razpravljalo v češčini. Te dni je pa ta odločni zagovornik češkega jezika sam odgovoril na češki dopis okrajnega sodišča nemški. Ta dogodek se sedaj razpravlja obširno po čeških listih.

Shod mladočeških zaupnikov se v kratkem skliče, da se bodo posvetovali o popolnjenji mladočeškega programa z nekaterimi socijalnimi točkami, in pa o tem, kako bi se dalo napraviti popolno jedinost mej raznimi frakcijami Mladočehov. Mej zmernimi in radikalnimi Mladočehi se namreč kaže poslednji čin neki razpor

Upravno sodišče je zavrnilo pritožbo praškega mestnega sveta proti razveljavljenju sklepa praškega mestnega zastopa, da se deželnemu zboru pošlje prošnja za odpravo izjemnega stanja. Upravno sodišče je pritožbo zavrnilo, ker ni mestni svet konpetenten, se pritoževati, temveč mestni zbor. Praški mestni svet je namreč le nekak stalen odsek mestnega zbora.

Katoliško vseučilišče. Mestni zastop v Solnogradu, če tudi velja za liberalnega, vendar hoče po možnosti pospeševati osnovo katoliškega vseučilišča. Seveda tukaj tudi pridoje gmotne koristi v poštev. Z vseučiliščem mesto veliko pridobi in izšolanje sinov bode postalo ceneje. Zaradi tega se ni čuditi, ako se tudi liberalci ogrejejo za ta zavod Župan je pri svojem nastopu se izjavil jako simpatično o nameravani osnovi katoliške velike šole. Te dni je pa mestni odbornik Mayer predlagal, da naj mestni zastop proučuje, kako da bi se dala najbolje pospešiti osnova katoliškega vseučilišča. Ta predlog se je izročil odseku, da stvar prouči in stavi primerne predloge. Sedaj je toliko gotovo, da bode mestna občina storila za osnovo katoliškega vseučilišča, kolikor bode v njenih močeh

Avtonomija južne Tirolske. — Borba južnotirolskih Italijanov za samoupravo italijanskega dela dežele zanima tudi nas Slovence, ker so razmere Slovencev na Štajerskem in Koroškem jako podobne razmeram Italijanov na Tirolskem. Kakor se kaže, borba Italijanov ne bode brez vsega vspeha. Tako hočeta vlada in deželnozborska večina že privoliti, da se razdeli deželni odbor v nemški in italijanski oddelek. Če se pogajanja začno, se pa utegne Italijanom še kaj več dovoliti. Sicer bi pa že ta pridobitev bila jako velike vrednosti, ker ne bi dolgo ostalo pri njej. Kmalu bi se utegnilo pokazati, da taka vravnava ne zadošča razmeram in deželni zbor bi bil prisiljen privoliti, da se razdeli ves deželni zastop, da se izogne razporom mej obema oddelkoma deželnega odbora. Tako polagoma Italijani dobe svoj deželni zbor. Kar dobe Italijani na Tirolskem, imajo pač pravico zahtevati tudi Slovenci na na Štajerskem in Koroškem. Zaradi tega morajo naši slovenski politiki s paznim očesom zasledovati to borbo na Tirolskem, da potem uravnajo svoje postopanje. Slovenci tudi ne bodemo mogli biti poprej zadovoljni, da se razdele nekateri uradi na Štajerskem in Koroškem in seveda tudi deželna zastopa.

Apponyi je te dni bil sklical shod volilcev. Ta shod je pa bil zaradi tega jako pomenljiv, ker se je izrekel, da njegova stranka opusti vsako borbo proti cerkvenim predlogam. To je pač Apponyi storil z lahkim srcem. On je dolgo in dolgo premišljeval, predno se je izrekel proti civilnemu zakonu. To je pa storil zaradi tega, ker se je nadejal, da se katoliško gibanje mogočneje razvije in njemu pomore na površje. Ko je pa spoznal, da na ta način ne postane ministerski predsednik, pa hoče popustiti borbo proti vladni cerkveni politiki. Na dalje je grof Apponyi se izrekel za skupno delovanje z drugimi opozicijonalci, ali z drugimi besedami prestopil k košutovcem. V Ogerski torej sta sedaj, rekli bi, prav za prav le dve stranki, vladna in košutovska, potem pa še nekaj divjakov. Pač odločilni krogi dobro poznajo Apponyija, in so ga zaradi tega popolnoma prezrli pri reševanji ministerske krize.

Nemčija. — Kakor znano, sklenil je svojedobno nemški državni zbor, da je razveljaviti zakon, po katerem se je prepovedalo jezuitom bivanje po Nemčiji. Te dni se je o tem posvetoval nemški zvezni sovet in zavrgel načrt zakona, s katerim se naj bi dopustil jezuitom povratek v Nemčijo. Na predlog bavarske vlade je pa sovet sklenil, da se dovoli redemptoristom povrniti se v Nemčijo.

Italija. — Kakor v Franciji, predložil se je tudi v italijanski poslanski zbornici zakon, ki gre na to, da se z vso strogostjo postopa proti anarhistom. Ta načrt zakona, po katerem se bodo smelo sumljivim osebam odkazati gotovo domovanje, katerega ne bodo smeli zapustitii, sprejela je zbornica v namen podrobne razprave skoro ednoglasno. Z ozirom na to, da se bode ta zakon lahko vporabljal tudi proti drugim, sicer ne anarhistom, bi ta zakon veliko prikrajšal svobodo v Italiji. — Tudi na Angleškem in Španskem se posvetujejo, kako naj bi zatrli anarhizen.

Vatikan. — Vznemirjajoče vesti o zdravji sv. očeta papeža, ki se zadnji čas širijo po svetu, so popolnoma neosnovane. Najnovejša poročila vedo povedati, da je papež sprejel v avdijenci te dni apostoljskega odposlanca egiptovskega, nadškofa Corbelli-ja, kateri je od avdijence prišedši z začudenjem pripovedoval, kako krepak da je papež. Tudi se je papež še te dni sprehajal po vatikanskih vrtih.

Francija. — V poslanski zbornici predložila se je postava, vsled katere naj bi se poostrilo postopanje proti anarhistom. Po tej postavi bo moč anarhistično gibanje takoj v kalu zatreti in kdor se bode enkrat pregrešil anarhističnega zločina in bo obsojen, tega oblast ne bo več spustila izpred oči. — Z ozirom na to, da je Carnot umrl kot žrtva anarhistov in bil zato zaboden, ker je potrdil usmrtenje nekaterih anarhistov, ker se že zdaj žuga novemu predsedniku republike Casimir Perieru, da bo tudi pal kot anarhistična žrtev in da se ta nevarnost za predsednika zmanjša, misli se na to, da bi se predsedniku vzela oblast potrditve kazni oziroma pomiloščenja. Ni verojetno pa, da bi to prodrlo, ker je protivstavno in ne vedo. komu bi potem to oblast dali.

Bolgarija. Čedalje bolj gredo grehi Stambulova na dan. Grozovitosti, ki so se svojedobno pisale o njem, se pritrjujejo. Zanimiva je vest, kako je Stambulov pustil svojedobno nekega mladenča mučiti, ker ni izdal neke zarote. Vtaknil ga je v ječo in mu ni dal nič jesti, potem ga je dal postaviti v sod mrzle vode in okrog njega je nastavil nože, slednjič, ko mladenič le ničesar ni hotel izdati, ga je dal s petrolejem politi in zažgati. In nad vsemi temi groznimi čini se je neusmiljeni Stambulov osobno udeležil. Zatrjuje se tudi, da je bil Stambulov za časa svojega pašovanja velik nečistnik, nobena ženska, ki se mu je dopadla, ni bila gotova pred njim, bodisi potem zakonska žena ali nedolžna deklica. Oskrunil jih je mnogo. Svoje žepe polnil je Stambulov z državnim denarjem. Falsificiral je proračune. Tudi državni proračun za letošje leto je falsificiran. Stambulov pride še na zatožno klop. — Nova vlada je svojemu glasilu objavila program glede vnanje politike. V vsem se hoče nova vlada ravnati po politiki prejšnje vlade. Le za Turčijo ni vneta, da bi ž njo delala zvezo. V trocarski zvezi vidi porok za svetovni mir, ne kaže ji pa, da bi se te oklenila. Rusiji ne more zaupati. Bolgarija mora ostati nevtralna, čakati mora razvoja svetovne politike in ohraniti si svobodo odločitve. Taka majhna država je najboljši, da se ne vtika preveč v svetovno politiko, temveč skuša napram vsem večjim državam ostati vsem enako prijazna v svoji notranji upravi pa skrbeti za prospeh gospodarstva.

Obrtnija.

Nekateri navodi za napravo šumečih pijač.

Esenco za apfelsinsko limonado napraviš, ako 1·5 *g* čistega apfelsinskega olja kapljaš na 1322 *g* sladorja in to v možnarji dobro zdrobiš in premešaš, tako da se obe

snovi dobro vkupe vzameti. Ob jednem se pa v drugi posodi raztopi 83 *g* kristalizovane citronske kisline v 200 *g* gorke vode. Te tekočine se toliko prilije na oljnati slador v možnar, da nastane redka kašnata masa in to četrt ure dobro teri in mešaj. Potem prideni zopet nekoliko raztopljine in zopet mešaj, tako pridevaj vedno več raztopljene kisline, dokler nisi vsega zmešal. Na to se ta tekočina toliko časa preceja skozi cedilce ali sito, da je popolnoma čista. Ko je tekočina popolnoma s cedilca odtekla, se cedilce oplakne s 90 odstotnim špiritom in to tekočini primeša, dokler ne tehta 500 *g*. Na to se pa ta tekočina zmeša z 8000 sladornega sirupa. Od te tekočine se vzame kacih 60 *g* za pol litra limonade.

Jako prijetno dišeč in držeč se citronim sirup dobimo, ako sveže citronine lupine polijemo z jednako množino špirita in pustimo jeden dan ležati, in potem špirit z destilovanjem odpravimo od lušin. Ta špirit potem spravimo, da ga imamo na razpolago, kadar ga potrebujemo. Od tega šipirita vzame se 30 delov, da se pridene ohlajenemu siripu (iz 500 delov sladorja in 250 delov vode), hkrati se pa pridene tej tekočini 15 delov citronske kisline in 30 delov vode pomerančnega cvetja.

Esenco za citronino limonado ravno tako napraviš, kakor esenco za apfelsinsko limonado, samo, da se vzame namesto apfelsinskega olja 12 $^1/_2$ citroninega olja in narejeni esenci pridene nekaj čiste sladorne raztopljine. Za napravo pijače je potrebno te esence ravno toliko kakor apfelsinske limonadne esence.

Metna esenca se napravi, ako se 20 *g* najfinejšega metnega olja raztopi v 67 *g* devetdesetodstotnega špirita in se dvajset kapljic te tekočine primeša 750 *g* raztopljine citronske kisline. Za pol litra limonade je potrebno kacih 70 *g* te esence.

Izvleček za malično limonado se napravi, ako sveže malinje stolčemo in pustimo pet dnij stati, potem se sok iztisne in kam postavi, dokler se po končanem vrenji ne sčisti. V 10 *kg* soka se raztopi 10 *kg* finega sladkorja. Ko se izvleček jedenkrat prekuha, je napravljen.

Izvleček za breskvino limonado se napravi, ako se vzame 40 kapljic breskvinega etra, in zmeža s 40 *g* sladornega sirupa in 25 citronine kisline. Tega izvlečka je potrebno 70 *g* za pol litra pijače.

Izvleček za jako okrepčevalnino dobimo, ako zmešamo 20 *g* apfelsinske esence, 17 *g* vanilske tinkture, 33 *g* rumene esence, 17 *g* vode, 17 *g* vode grenkih mandeljnov, 133 *g* citronine raztopljine, in 7500 *g* pravega sladornega sirupa. Kacih 80 *g* tega izvlečka je potrebno za pol litra limonade.

Obrtnijske raznoterosti.

Električna razsvetljava po kmetskih hišah. Občina Pergine na Južnem Tirolskem je vpeljala električno napravo z razmeroma malimi stroški. Več sto konjskih sil se je že oddalo v porabo obrtnikom. Občina pa tudi v kmečke hiše napeljava električno svetlobo. Za vsako luč, ki sveti z močjo petih sveč, bode plačevati 2 gld. 75 kr. na leto. Ker bode električna luč ceneje od petroleja, je več kmetov se že oglasilo za nje vpeljavo

Za lekarničarje. Ministerstvo notranjih stvarij je izdalo dva ukaza, po katerih se jako omejuje prodaja specijalitet. Po jednem tem ukazu sme lekarničar le to prodajati, kar zapiše zdravnik. Za to pa ne zadošča, če lekarničar dobi zdravnikov podpis za napravo kake specijalitete, ker to ni reden zdravnikov podpis, v drugem ukazu je prepovedano vsako sporazumljenje mej lekarničarjem in zdravnikom.

Kmetijstvo.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(Dalje.)

Občni zbor je potrdil ustanovitev podružnice v Črnem vrhu, Kovoru, Laškem potoku, Št. Petru na Krasu, Št. Jurji pri Kranji in v Srednji vasi pri Bohinji. Izrekel je posebno pohvalo v prospeh kmetijstva gospodom: Jos. Koutnemu, nadzorniku in hišnemu posestniku, Mateju Lavrenčiču, županu na Vrhpolju, Anton Gvardjaniču na Slapu, Josipu Volku v Erzelji, Janezu Mohorčiču v Zgonah in Antonu Poharju v Poljčah.

Jako obširna je bila razprava o predlogah podružnic.

Hrenoviška podružnica prosi, da bi se biki-plemenjaki iz deželnega zaklada oddajali za tretjino cene. Hrenoviški podružnici naj bi se pa gledé na slabo gmotno stanje prebivalcev dalo dva bika brezplačno.

Logaška podružnica predlaga, da se glavni odbor pri oddajanju bikov vselej ozira na mnenje dotične podružnice.

Metliška podružnica predlaga, da bi se plemenski biki kolikor mogoče ceno oddajali.

Mokronoška podružnica predlaga, da bi se biki-plemenjaki pred vsem kupovali v domači deželi pri posestnikih, ki imajo čistokrvno pleme.

Obširno je ta predlog utemeljeval baron Berg, predsednik te podružnice: Dosedaj so se najbolj kupovali biki pincgavske in belanske pasme, kateri so se oddajali zlasti na Gorenjsko. Za Dolenjsko so se nakupovali zgolj biki muricodolske pasme. Tako dela kmetijska družba v deželi že 25 let. Po mnogoterih skušnjah se je prepričal, da so biki, ako se pleme čistokrvno ohrani, doma izrejeni ravno tako sposobni, kakor biki pripeljani iz tujine. Ko bi se biki kupovali v deželi, bi živinorejci imeli večji veselje za vzgojo bikov, kakor dosedaj. Najboljše teličke dobi sedaj mesar. Žalostno znamenje je pa, ako v kateri deželi mesar določuje ceno mlade govedi. Še na nekaj bi rad opozoril slavni glavni odbor. Priložnost ima vsako leto priti v muricodolsko dolino. Kot živinorejec se zanima za živino. Opazuje pa, da je muricodolsko pleme čim dalje slabejši. V sami muricodolski dolini to pripoznavajo in v novejšem času so začeli kupovati bike murbodenske in pincgavske pasme. Za Dolenjsko je spoznal po mnogoletnih skušnjah najsposobnejši murbodensko in labodsko pleme. Murbodensko pleme

kupujejo za visoke cene. On je že jako dobro prodal na Štajarsko več kot 15 bikov murbodenske pasme.

Gosp. Rohrmann, pristav kmetijske šole na Grmu, pravi, da je sedaj predlog gosp. barona Berga opravičen. Dosedaj pa skoraj ni bilo mogoče, nakupavati doma bikov, ker je bilo še malo čistokrvne živine. Ako bode kmetijska družba kupovala bike pri domačih kmetovalcih, bodo ljudje dobili veselje za vzgojo bikov ter ne bodo najboljših telet mesarjem prodajali.

Gosp. društveni tajnik Gustav Pirc obsoja muricodolsko pleme. Priporočal je pri glavnem odboru že večkrat, da bi mesto muricodolske pasme nakupovali murbodensko, pa so drugi odborniki bili le za muricodolsko pasmo. Ta pasma je le za one kraje, kjer imajo planinsko sladko krmo. Tudi z Belanskega nimamo več pričakovati posebno lepih bikov. Belanci so vse najboljše bike že poprodali. Saj tudi ni čuda. Za koliko tisoč goldinarjev je že naša družba nakupila bikov v Belanski dolini? Hrvatska vlada je najedenkrat kupila za 20.000 gld. belanskih bikov in bosenska vlada celo za 40.000 gld. Ker se ponujajo jako visoke cene, se ni čuditi, da je najboljše blago vse razprodano. Sicer je pa kmetijska družba tudi že v domači deželi od nekaterih posestnikov kupovala. Ne zadostuje pa, če je kak bik slučajno lepe vnanjosti. Treba se je ozirati na bika očeta in kravo, ako imata ta dva vse potrebne dobre lastnosti, bode še le bik zares dober. — Na to se je nasvet barona Berga sprejel.

O nasvetu, da bi se oddajali biki za tretjino ali četrtino cene, izjavi g. tajnik Gustav Pirc, da ni upati, da bi se to vpeljalo, ker ministerstvo je še le na večkratno prošnjo glavnega odbora dovolilo, da smejo oddajati biki za polovico cene in ne po dražbi, kakor poprej. Oddajanja za nižjo ceno pa ne bode nikakor dovolilo.

Podružnica hrenoviška, vipavska, logaška, šentjernejska in črnomaljska so prosile, da bi bilo premovanje goveje živine na sedeži teh podružnic. Gospod tajnik poroča, da je po predlogu hrenoviške podružnice že lani bilo odločeno, da bode premovanje na Razdrtem. Ker se lani to premovanje radi pičlih denarnih sredstev ni moglo vršiti, bode letos premovanje najprej na Razdrtem, potem pa še na dveh druzih zgoraj omenjenih podružničnih sedežih. Občni zbor je bil s tem poročilom zadovoljen.

Podružnica v Mošnjah stavi nasvet: Glavni odbor kmetijske družbe naj deluje na to, da bi ostale gorenjske planine tako nemotene za kmete, kakor so bile od nekdaj. Gospod tajnik predlaga v imenu glavnega odbora to le resolucijo: Občni zbor kmetijske družbe prizna opravičenost zahteve mošenjske podružnice, kmetje naj si pa prizadevajo, da bodo svoje pravice v okviru postave, zlasti gozdne postave, izvrševali.

Podružnica na Vačah prosi, da bi kmetijska družba izposlovala polajšanje pri licencevanji bikov.

Podružnica novomeška predlaga, da bi se pri licencovanji bikov ogledali tudi nedorasli biki, ki bodo pa tekom leta dorasli.

Ta predlog utemeljuje g. Rohrmann: Novi zakon o povzdigi reje goveje živine na Kranjskem z dne 11. avgusta 1890. nalaga kmetovalcem precej sitnostij. Živinorejec mora dati bika potrditi, spisavati mora spuščevalni zapisnik, župan z žandarji vred ga vedno nadzoruje. Živinorejci tožijo, da nimajo druzega kakor sitnosti. Zlasti pa občutljivo zadene kmetovalca § 10., ki pravi: Kadar se snide komisija na prošnjo posameznih posestnikov izven določenega časa, plačati morajo sami dotične troške. In ti troški niso majhni. Kmetijska šola na Grmu, ki je pred nosom okrajnemu glavarstvu, je plačala za izvanredno licenciranje bika 6 gld. Posestnik Ruprčvrha, ki je jedno uro od Novega Mesta oddaljen, je moral plačati 18 gld.

(Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Mlečne in kavine pege namažejo se z zmesjo rumenjaka in glicerina ter izpero v gorki vodi in se na nasprotni strani zlikajo ne baš s prevročim likalnikom. Za volneno in polvolneno blago rabi se zmes jednega dela glicerina, 7 delov vode in $^1/_2$ dela salmijaka. Pege se s tem namažejo in se čez dve uri potem še jedenkrat, in tako dvanajst ur zaporedoma, kadar se pege posuše. Potem se denejo mej čiste čunje in likalnikom zgladijo. Za svileno blago vzame se pa 5 delov glicerina, 5 delov vode in $^1/_4$ del salmijaka in potem tako ravna, kakor z volnenimi. Vendar se je treba poprej prepričati, če bi barva ne trpela. Lesk se zopet napravi, če blago s čopičem zmoči gumijevo vodo ali pa s pivom.

Snažnost ledenih omar. Na snažnost ledenih omar se marsikje jako malo gleda. Večkrat se ondi puste ostanki jedi ali pijač. Zaradi tega začne kmalu v taki omari smrdeti. Ostanki začno gniti. V omari namreč ni tako mrzlo, da bi stvari ne gnile. Led le gnitje nekoliko zadržuje. Če se v nesnažne ledene omare devajo jedi in pijače, se spridijo, dobe zoprn duh in postanejo tudi škodljive. Vsak teden naj se tako omaro dobro očedi, in razkuži, za to je pa najbolje, če jo namažemo z apnenim mlekom, ali z razstopljivo nadmanganskokislega kalija.

Poučni in zabavni del.

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Govorimo sedaj še enkrat nekoliko o Reki sami. Kakor v Zagrebu, so tudi v Reki nove ulice in stavbe posebne krasote, in človek se kar čudi, ogledovaje jih. Tudi tukaj se pri zidanji ni štedil denar, ali lastni, ali tuji, tega pa mi ne bomo presojevali. O Zagrebu vsaj sem čul, da se je delalo pri zidanju ondi mnogo na „puf“. Ogledovaje reške lepe nove stavbe prišlo mi je na misel, kako se je nekdaj na Gorenjskem neki šaljivec izrazil o priliki, ko je bil pogorel neki trg, in so se vse nove stavbe po vladnem ukazu morale zidati in zoper ogenj varno pokriti, ne oziraje se na to, kje bodo dobili

ljudje potrebni denar. Djal je: „Če bodo danes ali jutri tudi katerega hišnega posestnika „skantirali“, trg bo pa ostal vendar le lep“. — Enako se sme tudi reči o Zagrebu in Reki.

O Reki, kar je je nove, se mora priznati, da je res lepa; kar pa je starega mesta, je pa tak, kakor so navadno druga primorska mesta. Ima namreč nekaj tako tesnih ulic, da komaj kedaj solnce popolnoma prisije v nje. Tudi v ta oddelek mesta sem bil prišel, ker sem želel obiskati in ogledati si ondi stoječo nekdajno Jezuitsko, ssv. mučenikoma Vidu in Modestu posvečeno cerkev. Sozidala je to sprelepo in umetno izpeljano zgradbo imenovanim redovnikom l. 1638. Uršula pl. Thonhausen s pripomočjo cesarjev Ferdinanda II. in III. Oblike je popolnoma okrogle kakor rimski Pantheon, opasujejo jo pa enako zvezdnim žarkom v stene vravnane male kapelice. (Ogledovaje te cerkve me je tem bolj zanimalo, ker sem še kot otrok enkrat vidil v mojem rojstnem kraji neko staro stavbarsko knjigo, v kateri se je med drugim tudi nahajal načrt, po katerem je ta cerkev zidana.) Zidarske dekoracije cerkve dajo soditi, da so morali pri njenem gradenju sodelovati oo. jezuiti sami, katerim se mora priznati, — naj reče sedanji svet o njih, kar mu je drago, — da cerkva niso le znali lepih zidati, ampak jih tudi krasno olepšavati.

To se vidi pri vseh po imenovanih redovnikih sozidanih svetiščih. Posebna znamenitost omenjene cerkve je stari veliki lesni „Krucifix“, ki je v počeščenje postavljen na njenem velikem altarji. O njem piše že Valvazor v svoji XII. knjigi, str. 100, pod naslovom: „Krvaveči Krucifix“ naslednje: V cerkvi oo. Jezuitov je videti leseni Krucifix, kateri je stal poprej pred cerkvijo sv. Vida, ki jo imajo omenjeni redovniki v lasti. Pred kakimi 300 leti (sedaj že pred 500 leti) je neki N. Lončarič, ki je bil ves svoj denar zaigral s kartami, šel mimo križa na svoj dom med strahovitim rotenjem in bogokletjem, in jel podobo Križanega tudi kamenjati. En kamen zadel je kip na prsi, na kar je pritekla živa kri iz rane, katere kapljice so pod čez vravnanim steklom še zdaj viditi. Kamen je podolgast, in se je o Valvazorjevem času še skrbno shranjeval. Zraven križa nahajal se je latinski napis: „Iz tega Krucifixa, v katerega je bil vržen kamen, pritekla je kri“. Dogodba je mej ljudstvom še vedno znana, in zoper pričakovanje najdel sem pred velikim altarjem prav veliko klečečih vernikov. Škoda, da je lepa stavba glede snage viditi nekako zanemarjena. Poleg svetišča stoječi nekdajni samostan je sedaj menda vojaška bolnišnica.

Čas mi je bil potekel, da se bi bil zamogel zanimati še za kake druge reške posebnosti. Sploh mi je bil tudi res prekratko odmerjen. Opoldan sem bil na domu sojih gg. znancev prav gostoljubno postrežen. (Bil je petek, in v krčmi bi bil komaj dobil kaj postnega jedila, kar je po Hrvatskem itak že precej močno razširjeno. Saj že zdavnej velja pregovor, da je ondi „majhen Bog.“) — Popoldan je bilo en čas vkljub srede oktobra tako vroče, da ni bilo iti izpod strehe. Nisem bil tudi še trden v sklepu, ali naj bi proti domu grede še obiskal in si ogledal slovečo Opatijo, ali pa naj bi ostal do odhoda vlakovega še v mestu, in poiskal še druzega gospoda, s katerim sem bil znan dozdaj le po pismih, rad pa ga bil spoznal po lici. Sklenil sem se bil za poslednje, in tudi storil popolnoma prav. Zakaj to, naj koj sledi.

Omenjeni gospod je bil umirovljeni dvorni svetnik J. K. Njegovi pokojni oče je bil moj rojak, in celo hišni sosed mojega sedajnega domovja. Kot mali deček šel se je učit v Reko trgovstva, postal z leti imoviti trgovec in posestnik, ravno imenovani gosp. sin pa je kot uradnik v kralj. hrvatski deželni službi vrlo deloval, sijajno napredoval in pospel se do dostojanstva dvornega svetnika. Golo naključje naneslo je bilo, da sem prišel s tem gosp. že poprej v pismeno dotiko in v znanje po imenih. Želel sem se mu, ker sem imel ravno ugodno priliko, predstaviti tudi še osebno. Bil je star že okolu 80 let, živela mu je tudi še sestra, ki je bila še nekoliko starejša od njega. Oba sta me zoper pričakovanje posebno prijazno sprejela, močno se zanimala za razmere nekaterih svojih oddaljenih sorodnikov in sploh za razmere rojstnega kraja njunega pokojnega gospoda očeta. (Žal, da o uri, ko pišem pričujoče vrstice, počivata že oba v grobu.) Nočem sicer spravljati lastne hvale v javnost, a toliko pa vendar smem reči, da morebiti je ravno mojemu tedanjemu osebnemu poklonu pripisati, da sta se pozneje, ker sta bila oba zelo imovita, ubožnega zavoda mojega rojstnega kraja spominjala tako bogato, kakor pred, in tudi za njima dozdaj še nihče enako ne. Bog naj jima poplača to v večnosti s rajskim blagrom!

Skončevaje ta moj obisk treba se mi je bilo zdajci pripravljati na odhod, ker vlak je odhajal med 4. in 5. popoldansko uro. Dobro, da od kraja, kjer sem imel shranjeno svojo prtljago, ni bilo daleč do kolodvora, in kmalu nastopil sem zadnji oddelek mojega 6 dnevnega popotvanja.

XI. iz Reke v Ljubljano.

Vožnja od Reke proti postaji Matulje-Opatija je jako prijetna. K desni se je svet sicer kmalu pričel vzdigovati v gričevje, k levi pa je bil razgled na Kvarnerski zaliv in na kraje to- in onostran njegovega obrežja res sprelep. Zlasti migljanje mirnih morskih valčkov, zlatenih od žarkov zatonu se približajočega solnca, bilo je nedopovedljivo krasno, res prava rajska lepota. Ker je železnična proga ves čas nekoliko kvišku napeta, hlapon tudi prenaglo ne vozi, in si toraj človek lahko okolico nekoliko bolj natančno ogleduje. To, se ve, sem delal tudi jaz, in napajal si duha s slastjo in užitkom prijetnostij, katere ponuja popotniku bivanje v teh lepih pomorskih okolicah. Le škoda, da smo prekmalu dospeli na postajo: „Matulje-Opatija! (Dalje sledi.)

Novice.

— **Intronizacija novega zagrebškega nadškofa** prevzv. dr. Juraja Posiloviča se je vršila dne 7. in 8. julija t. l. najsijajneje v hrvatski prestolici Vse mesto odelo se je v praznično obleko. da dostojno vsprejme svojega vrhovnega dušnega pastirja Na kolodvoru je pozdravil nadškofa župan Mošinsky, pevska društva pa so skupno zapela „Liepa naša domovina“. nebrojna množica naroda pa mu je klicala prisrčni „živio“. Nadškof se je na prelepem pozdravu zahvalil. Mej špalirjem zagrebških društev in meščanstva pomikal se je sprevod z novim nadškofom v mesto. Pred stolno cerkvijo je pozdravil nadpastirja vikar Gugler v imenu duhovščine. Novega nadškofa spremljanega od prevzv. škofa Strossmayerja in nadškofa dr. Stadlerja, je na vsem sprevodu nebrojni narod srčno pozdravljal. Po cerkvenih obredih v stolni cerkvi podal se je sprevod v nadškofovsko palačo. Zvečer priredili so meščanje, korporacije in društva novemu nadškofu velikansko bakljado in serenado. V nedeljo dne 8. julija dopoludne vršila se je v stolni cerkvi slovesna intronizacija, kateri so prisostovali razni civilni dostojanstveniki in nebrojno pobožnega ljudstva.

— **»Slavčeva« desetletnica.** Dne 7. in 8. julija t. l. praznovalo je slov. del. pevsko društvo „Slavec“ v Ljubljani slovensim načinom desetletnico svojega obstanka. Le žal, da se lepa slavnost vsled slabega vremena ni mogla tako završiti, kakor bi se sicer bila. Koncert, ki se je vršil dne 7. julija zvečer v dež. gledišči je vspel prav lepo. Solista: Noli in Meden sta žela obilo pohvale, istotako močni zbor „Slavca“. Dne 8. julija udeležila so se vsa k slavnosti došla društva sv. maše, ob $^1/_2$9. uri v Št. Jakobski župni cerkvi. Ob $^1/_2$11 uri vršil se je po mestu slavnostni sprevod, katerega so se z godbo na čelu udeležila nastopna društva po deputaciji ali pa korporativno: 1. Dolenjski Sokol, 2. Ljubljanski Sokol z zastavo, 3. Pevsko društvo „Sloboda“ iz Zagreba z zastavo, 4. Pevsko društvo „Sloga“ iz Siska z zastavo, 5. Slovansko pevsko društvo v Trstu, 6. Pevsko društvo „Nabrežina“. 7. Slov. pevsko društvo v Ptuji, 8. Bralno društvo na Bledu, 9. čitalnica v Kamniku z zastavo, 10. Pevsko društvo „Lira“ v Kamniku z zastavo, 11. Pevsko društvo v Litiji, 12. Dolenjsko pevsko društvo v Novemmestu, 13. Čitalnica v Postojni, 14. čitalnica v Spodnji Šiški z zastavo, 15. Bralno društvo v Železnikih z zastavo, 16. Glasbena Matica v Ljubljani, 17. Pevsko društvo „Ljubljana‘, 18. Pevsko društvo „Slavec“ z zastavo. Po ulicah obilo zbrano občinstvo je navdušeno pozdravljalo sprevod, ki se je pred mestno hišo došel ustavil. Tu so pričakovale narodne dame z gospo dr. Tavčarjevo na čelu, da pozdravijo čestite goste. Gospa dr. Tavčarjeva pripne s primernim nagovorom krasne trakove na „Slavčevo“ zastavo, domoljubne dame pa so ovenčale ostale zastave z lipovimi venci. Predsednik „Slavca“ se rodoljubnim damam iskreno zahvali na lepem daru in jim zakliče prisrčni živio, ki je našel krepek odmev pri navzočih. „Slavec“ na to zapoje pesem „Naša zastava“, na kar se je pričel sprevod nadalje pomikati. Povsod, kjer je sprevod šel, bil je burno pozdravljen in iz oken sipale so dame šopke in cvetice. Po sprevodu bilo je slavnostno zborovanje v redutni dvorani. Pri tem zborovanji položil se je temelj zavezi slovenskih pevskih društev. V pripravljalni odbor, ki naj izdela načrt, pravil so bili izvoljeni gg.: koncertni mojster Hubad, prof. Štritof, dr. Hudnik, Dražil predsednik „Slavca“ in Gutnik predsednik „Ljubljane“. V ožjem slavnostnem zborovanju „Slavca“ imenovani so bili častnim članom „Slavca“ gg.: Ant. Foerster, dr. B. Ipavić, Fr. S. Vilhar in baron Winkler. — Skupnega obeda pri Virantu udeležilo se je čez 150 oseb. Pri obedu vrstile so se lepe napitnice, posebno bratom Hrvatom in vrlim Nabrežincem, ki so v tolikem številu došli, bilo jih je 50, se je pridno nazdravljalo. Velika vrtna veselica pri Koslerji se ni mogla vršiti, ker je pričeio deževati. Uprizoril se je v nadomestilo tega v redutni dvorani tekmovalni koncert, pri katerem so nastopala posamna pevska društva. Vrtna veselica pri Koslerji vrši se sedaj v nedeljo dne 15 t. m — V pondeljek izleteli so Hrvatje in ž njimi več Ljubljančanov na divni naš Bled. Na večer priredila so pa pevska društva „Sloboda“ iz Zagreba in „Sloga“ iz Siska ter „Slavec“ pokroviteljici cele slavnosti gosp. dr. Tavčarjevi serenado. Lepo slavnost, zapiše si lahko pevsko društvo „Slavec“ z zlatimi črkami v svojo kroniko.

— **Ustanove.** Deželni odbor kranjski je sklenil ustanoviti več ustanov za učence na oddelku za pletenje košaric, ki se bode ustanovil na ljubljanski strokovni šoli za lesno obrt. Za učence iz Krope in Kamnegorice se bodo ustanovile še posebne ustanove.

— **Sklep šolskega leta.** Na mestnem slovenskem otroškem vrtci bode sklep tekočega šolskega leta v ponedeljek dne 16. julija t. l. s sv. mašo v farni cerkvi sv. Petra ob polosmi uri zjutraj.

— **Iz Železnikov.** (Javna zahvala.) Tukajšni rojak, visokorodni gosp. Ant. Globočnik pl. Sorodolski, vitez c. k. Franc Jožefovega reda, c k umirovljeni vladni svétnik, državni poslanec itd. bil je tako dober, podariti tukajšnji šolski knjižnici (oddelek za učitelja) jako dragoceni dar: 114 slovenskih, 52 nemških, skupaj 166 knjig in brošur raznovrstnega in poučnega in zabavnega obsega, ter 14 slovenskih zemljevidov. Takega znamenitega daru se ne veseli le krajni šol. svet, ampak veseliti se ga bo zamogel vsak učitelj, ki bo tukaj služboval, ker ne bo mu manjkalo doma dušne hrane, pouka in zabave. Sveta dolžnost nas toraj veže, izreči s temi vrsticami visokorodnemu gospodu rojaku in dobrotniku najtoplejšo, najprisrčnejšo zahvalo.

Kr. šol svet Železniki 6. julija 1894.

Jos. Levičnik, učitelj in načelnik kr. šol. sveta.

— **Otvoritev električne razsvetljave** v Škofji Loki hočejo slovesno praznovati dne 5. avgusta t. l.

— **Kresov na čast sv. Cirilu in Metodu** žgalo se je tudi letos prav veliko. V ljubljanski okolici videl se je najlepši veliki kres, ki je gorel na Janjčem. S Koroškega se javlja, da je ondi gorelo čez 200 kresov. Tudi na Spod. Štajarskem, v Istri in drugod so se žgali v čast slov. blagovestnikoma kresovi.

— **Družba sv. Cirila in Metoda** je od 25. maja do 28. junija prejela te-le darove: Prvomestnik moške podružnice v Starem trgu pri Ložu g. Franjo Peče je podaril velik zavoj knjig; prerojena „Mariborska podružnica nam je poslala 205 gld. in sicer 100 gld. pokroviteljine g. veleposestnika in zdravnika Feliksa Ferka in 105 gld. udnine in darov: večje vsote so darovali: preč g. kanonik dr. Ivan Križanič 12 gld., g. dr. Jernej Glančnik 10 gld., preč. g. zlatomašnik Jožef Muršič v Gradci in dva neimenovana narodnjaka po 5 gld., ranji preč. g. stolni dekan Fr. Kosar, preč. g. kanonik L. Herg, preč. g. semeniški ravnatelj K. Hribovšek; čč. gg. kateheta Jožef Zagajšek in Jakob Kavčič, g. B. Jentl po 2 gld. itd. slavno uredništvo „Slovenskega Naroda“ je poslalo devetnajsto zbirko kroninih darov v znesku 135 gld. 15 kr.; za višje vzore vedno vzgledno delavne „Litijske in Šmartinske Slovenke“ so nas razveselile s 5. pokroviteljino v znesku 100 gld., peta zastopnica jim bode gdč. učiteljica Kristina Demšarjeva, rajni svečar in posestnik v Ljubljani g. Josip Bernard je družbi volil 100 gld. Po vč. g. župniku K. Miklavčiču so darovali: vč. g. A. Petek, župnik pri sv. Križi pri Litiji, in vč. g. Ign. Šalehar župnik v Dolih, po 10 gld., č. g. kapelan Alojzij Kreiner, č. g. kapelan Franc Juvan, g. nadučitelj Janko Jeglič; g. nadučitelj I. Perko in gdč. učiteljica Amalija Tomc po 1 gld.; g. Zalika Miklavčič 10 gld.; drugi domoljubi 1 gld. 80 kr. skupaj 36 gld. 80 kr. Dalje so nam še naklonili: sl. hranilnica in posojilnica v Velikovci za 1894 l. 30 gld.;

sl. ormoška posojilnica za 1894. l. 15 gld.; sl. upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru 25 K., ki so jih zložili čč. gg. duhovniki zbrani p i dekanijski konferenciji v Kozjem; vč. g. Fr. Mihl. župnik v Št Lipši pri Dobrlavesi, 23 K. nabranih pri vmeščenji vč. g. župnika Štefana Bayer; čč. gg. duhovniki tinjske dekanije in gostje iz sosednje dekanije, zbrani 18. t. m. na konferenciji v Grabštanju 20 K. 40 h; vč. Ptujski gospodje po č. g. kapelanu Andreju Plečnik 20 K.; g. J Stritar. prof. na Dunaji 10 gld.; sl. obrtno pomožno društvo v Ljubljani vsakoletni dar 10 gld.; vč. g J. Černko, župnik v Vuhredi in denarničar tamošnje podružnice poleg doposlane udnine še 7 gld. 62 kr. nabranih v nabiralnici g. marenberškega beležnika; g. Fran Jakopič, veletržec in hišni posestnik v Ljubljani, 5 gld.; g. dr. Friderik Ploj c. kr. podtajnik v finančnem ministerstvu, 2 K. in g. Franjo Strašek notar v Loži, 2 K. Za slovensko šolo v Velikovci smo prejeli 40 zlatih kron z napisom: Neimenovani štirideset-letnik daruje o kresu 1894. l štirideset zlatih kron zlati družbi sv. Cirila in Metoda za velikovško šolo. Sl. hranilnica in posojilnica pri Devici Mariji na Jezeru v Prevaljah je darovala za prepotrebno velikovško šolo 50 gld. ne 5 gld., kakor se je po tiskovni pomoti poročalo v jednem časniku. — Spomin sv. Cirila in Metoda častimo najlepše, če nadaljujemo delo slovanskih apostolov. Zahvaljujoč se letos ob imendanu sv. bratov požrtovalnim in naklonjenim domorodcem in, ozirajoč se na te današnje darove, zlasti slovenski duhovščini, ter priporočajoč se daljni vsestranski naklonjenosti, imamo tolažilno zavest, da viši naša družba delo blagovestnikov, ker je ohranila že tisoče slovenske dece veri in domovini.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Slovensko planinsko društvo** otvorilo bo slovesnim načinom dne 15. t. m. prvo slovensko planinsko kočo na Črni prsti nad Bohinjem. V predvečer zažgal se bo pri koči kres in umetni ogenj, zjutraj na vse zgodaj je odhod na vrh Črne prsti, ob 9. uri dopold. pa je slovesna otvoritev koče.

— **Strela** je ubila v Trnji na Pivki čvrstega fanta J. Vodopivca, dne 8. julija t l. Vedril je v družbi še treh drugih pod streškom neke hiše. Kar je udarila strela v to hišo, druge je le omamila, Vodopivca pa je ubila, katerega vkljub nagli pomoči ni bilo moč več oživeti.

— **Nesreča.** Osemnajstletni J. Dimc, posestnikov sin iz Trzina, peljal je dne 4. t. m. s konji drva iz gozda. Pri tej priliki, pa je tako nesrečno prišel pod kolesa, da mu je strlo prsi in da je revež še isti dan umrl.

Anarhisti.

Po vsej Evropi se je začela borba proti anarhizmu. Policija ima polno dela. Posebno so pa na Francoskem jako delavni. Po vseh mestih zapirajo anarhiste in preiskujejo njih stanovanja. Tako so jih zaprli že več stotin, tudi našli več anarhističnih pisem. Največjo pozornost seveda obračajo Caserriovim tovarišem. Kdor je kje poslednje čase ž njim občeval, gotovo so ga že deli v ječo. Ne le po Francoskem, temveč tudi v Italiji in Španiji so že zaprli več ljudij, o katerih se trdi, da so bili v zvezi Caserriom.

V Marselju je neki vojak izpovedal v ječi, da ve za Caseriove zarotnike. Povedal je več oseb, katere so res zaprli, ali zaradi tega stvar ni jasneja postala, ker se dvomi, da bi bil vojak resnico izpovedal. Naloga policije je težka. Prigodi se dostikrat, da jo kak anarhist nalaže, da jo tako zapelje.

Bila je tudi preiskava pri Caseriovi materi pri Milanu. Pobrali so vsa pisma, ki jih je pisal Carnotov morilec. Poslednje pismo je s februvarja, v katerem prosi matere za denar. Poslala mu je tedaj 80 lir. Mej papirji našli so tudi Caseriovo fotografijo. Dognalo se je tudi, da je Caseriova rodbina malo slaboumna. Njegov oče je bil božjasten, strijc mu je umrl v blaznici in teta njegova je tudi že dve leti v blaznici. Pravda proti Caseriu začne se v ponedeljek.

Morilca Bandijevega v Livornu baje ve policija, ali ga še ni dobila. Neki znan anarhist Luchessni je tedaj izginil. Policijsti se nadejajo, da ga dobe, ali seveda ni gotovo. Morda bode tako kot je z znanim Pavl. Reclusom. O poslednjem se splošno misli, da je glavni vodja anarhistov, ali policija nič ne ve, kje je sedaj. Po Vaillantovem atentatu je izginil. Reclus je izobražen mož, inžener, je torej jako nevaren, ko se je pridružil anarhistom.

Tudi v Avstriji že imamo anarhiste. Minole dni je v Plznu se razletelo več dinamita pred neko veliko gostilno, ko je bilo ravno na vrtu zbranih več ljudij. Dve osebi so lahko, jedna težko ranjena. Okna so se razletela pri gostilnici in vseh sosednih hišah. Dinamit je bil menda ukraden v sosednem rudniku, ali storilca dosedaj niso mogli izvedeti.

Državniki si sedaj glave belijo, kako bi zatrli anarhizem. V Italiji sklenili so zakon, ki določuje hude kazni za vse, pri katerih bi našli razstrelila. Vpeljali bodo tudi postavo, da se sme vsaki sumljivi osebi odkazati kraj, kje naj prebiva, naj se ji tudi nobena krivda dokazati ne more. Podobno uredbo imajo v Rusiji. Rusom se je to že večkrat očitalo, ali sedaj pa začenjajo posnemati v Zapadni Evropi ruske državne uredbe.

Na Francoskem se določijo hude kazni za proslavljanje anarhizma po časopisih in se celo prepove poročati o anarhističnih pravdah, ker mislijo, da se ljudstvo naleze anarhizma, ako čitajo poročila o anarhističnih pravdah. Preosnovati mislijo vso policijo in jo podrediti jednemu policijskemu ravnatelju. Sedaj v francoski policiji manjka potrebne jednotnosti, prave zveze ni mej policijo raznih krajev. V bodoče se bode pa ves policijski aparat vodil neposredno iz Pariza.

Štrajk v Ameriki.

Skoro neverojetna se zde kacemu Evropcu poročila, ki prihajajo o štrajkih v Ameriki. Začeli so štrajkati po ameriških železnicah delavci in nekateri uradniki. Tukaj pa moramo omeniti, da v Ameriki ni tako določna meja mej uradnikom in delavcem kakor pri nas, bodi si glede na plačo, bodi si glede na socijalno stopinjo. Tudi se vedno dogajajo slučaji, da sposobni delavci postajo uradniki, pa tudi ni v Ameriki niti kaj redkega, niti kaj sramotnega, ako uradnik, ki zgubi svojo službo, zopet pojde za delavca. Za to pa je ložje mogoče, da v Ameriki uradnik in delavec vzajemno postopata.

Štrajk se je razširil zlasti po zapadnih državah.

Štrajkovci požigajo vagone in železniške magacine, ropajo, razdirajo železniške mostove. Na dveh tretjinah ameriških železnic je ustavljen vsak promet. Tako so v Blue-Islandu požgali 12 vagonov, v Blomingtonu so ustavili 14 vlakov. Na Antlanski pacifiški železnici uničeni so vsi mostovi.

Povod temu štrajku je to, da so Pullmanove tovarne za vagone ponižale plačo delavcem. Te tovarne izdelujejo spalne vagone za vse Zjedinjene države. Neposredno se to ne tiče sicer druzih delavcev, ali vsi železniški delavci so se izrekli solidarne ž njimi in začeli štrajk, da tako prisilijo železniške družbe, da vplivajo na Pullmanovo tovarno. Ravnatelji železnic pa nečejo se udati delavcem, in so hoteli najeti druge delavce, kar je dalo povod izgredom.

V Čikagi požgali so tudi večino poslopij bivše svetovne razstave in več druzih hiš. Jedni sami železnici so že prve dni napravili blizu 1 $^1/_2$ milijon dolar. škode.

Ker delavci ne puste prihajati v Čikago nobenega vlaka, je v mestu nastala že silna draginja. Pomanjkovati je jelo premoga in so vsled tega skoro vse tovarne morale ustaviti delo, kar je nevarnost le povekšalo. Že 6. t. m. začela so se nasilstva v mestu, požigali so vlake, pretrgali električno luč, bili boji s policijo, ki jih je šest ubila, in več ranila. Zvečer je hotel vlak odpeljati proti Ohiu, ali so ga ljudje napali in zdrobili. V boju so bili štirje mrtvi in več ranjenih. Dne 7. t. m. so poskusili odpraviti vlak iz Čikaga. Na kolodvoru se je sešlo vse polno policije in vojakov. Razdraženi delavci so pa prišli s koli in drugimi stvarmi oboroženi iz mesta, pali po vojakih in policiji. Vojaki so jeli streljati in štiri osebe ubili, še več pa težko poškodovali. To je pa bilo, kakor bi smole vlil na žarjavico. Vedno večje množice so se valile na vojake, ki so bili naposled prisiljeni umakniti se v mesto. V tem so pa ljudje razbili ves vlak. Drugi dan so pa požgali nad 2000 vagonov in železniška skladišča. Napali so vlak, na katerem je bilo polno policijstov. Policijsti so streljali in 12 oseb ranili, 4 ubili.

Skoro nič bolje nego v Čikagu ni v Hammondu. Dne 8. je v tem mestu bil boj z vojaki. Štiri osebe so bile mrtve, dvanajst pa ranjenih. Ljudje so razrušili brzojavni urad, vrgli več vlakov s tiru, več železniških služabnikov poškodovali. Indijanski guverner poslal je vojakov v podkrepljenje po pensilvanjski železnici. Veliko razburjenje je bilo v Spohanu, kjer so tudi razrušili železnico.

Popolna ustaja je tudi v Kaliforniji, kjer 9 desetin ljudij simpatizuje s štrajkovci. O Sakramentu vojaki niso hoteli na štrajkovce streljati. Bratili se ž njimi in jim celo oddajali streljivo in orožje. Velik strah je bil v San Francisku, kjer je vlada dala celo vojne ladije pripraviti.

Tako hude borbe mej delavci in delodajalci še ni bilo. V nedeljo se je v Čikagi sklenil občen štrajk. Štrajkati začeli so tudi peki, mesarji, zidarji, tesarji, ključarji, sploh z jedno besedo vse kardela. Strajkovci simpatizujejo vse nižje prebivalstvo. Vlada pa podpira podjetnike.

V devetih državah dala je razglasiti obsedno stanje. Nekoliko je to precej pomagalo. Nekatera delavska društva se pa na poziv predsednika republike razšla. Druga se pa napravljajo na upor. Posebna razburjenost je zadnje dni zavladala v illinoiskih rudnikih in premogovnikih, kar tudi vladi že beli glavo. Težko bode hitro napraviti red.

— **Zaradi razžaljenja cesarja** je bil v Trstu obsojen v 2 mesečno ječo 14letni Herkul Ercolessi. Ercolessi je učenec 7. razreda ljudske šole. Ker je Ercolessi italjanski podložnik, je državni pravdnik predlagal, da bi ga iztirali iz Avstrije, kar pa sodišče ni sklenilo.

— **Nesreča na morji.** Nadvojvoda Ludovik Salvator se je te dni peljal iz Majorke, kjer navadno stanuje, na ladiji Nixe v Algier. Nadvojvoda je sam zapovedoval ladiji. Ladija je pa zašla mej dve skali in obtičala. Nadvojvoda in mornarji so se srečno rešili na suho. Ladijo bode težko spraviti dalje. Kriv nesreči je pa, da je kapitan imel svetilni stolp na nosu Caxine za algierskega.

— **Zakon iz ljubezni.** V Losoviču na Ogerskem se je te dni poročil glasbenik Hubay z grofinjo Rozo Cebrion. Oče se je branil dati dovoljenje tej ženitvi, ali ko je bila grofica polnoletna, ni mogel več oporekati. Ko je oče videl, da poroke ne more prepreči, dal je naposled tudi svoje dovoljenje.

— **Velik požar v Bečkeredu.** Te dni je v Bečkeredu na Ogerskem se vnela zaloga lesa. Veter je ogenj zanesel na drugi breg vode in zgorela je cela vrsta hiš. Gasilci so se zaman trudili, da bi ogenj ustavili.

— **Slavnostni vsprejem** roparskega glavarja. V Sassariju na Sardiniji so z veliko slavnostjo vsprejeli nekega roparskega glavarja, ki se je po 25letni ječi vračal v svojo rojstno vas. Na bližnjo postajo se je peljalo več vaščanov, da so ga v slavnostnem sprevodu spremili v voz. Več sto ljudij se je v vasi zbralo, da pozdravijo glavarja. Prve dni so neprestano prihajali obiskavati roparskega glavarja. Oblastvo je za vse to dobro vedelo, pa ni ničesa storilo, da bi preprečilo proslavljanje roparskega glavarja.

— **Izdaja vojaških tajnostij.** V Turinu zaprli so nekega zasebnega uradnika, ki je dvema baje neznanima Francozoma prodal model italijanske nove vojaške puške. Pri njem so našli več kompromitujočih pisem in načrtov, iz česar se sklepa, da se že dlje časa peča z vohunstvom in izdajanjem vojaških tajen tujim državam.

— **Ustrelil** se je član ogerske gospodske zbornice Gabrijel Beniczky, o katerem se je zadnji čas govorilo, da postane poljedelski minister. Beniczky je kot mlad mož bil spoznal svojo sedanjo ženo, hčer ministerskega predsednika iz 1848. leta grofa Ludovika Batthyanyja. Bila je tedaj že poročena z grofom Keglevichom. Grofinja se je zaljubila v Beniczkega in ločila od svojega moža in vzela Beniczkega. Ta je ž njenim premoženjem, 160 000 gld., poplačal dolgove na svojih posestvih. Pet let sem pa ta zakon ni več srečen. Beniczky je menda imel znanje z neko drugo žensko. Grofinja je dobila neko pismo, ki se je tikalo tega znanja in posledica tega je bila, da se je Beniczky ustrelil. O samomorilci naj še to omenimo, da je glasoval za civilni zakon v ogerski gospodski zbornici.

— **Zblaznil zaradi 100 gld.** V Trstu v hotelu „Garni“ je zblaznil neki Puljčan, ki je kričal tekajoč po sobi: „Potrebujem sto goldinarjev!“

— **Nesreča na železnici.** Na železnici Bilbao-Lozama je skočil vlak s tiru. 11 ljudij je mrtvih, 6 ranjenih.

— **Dinamitna patrona.** V Rožici na Moravskem se je razletela dinamitna patrona pred nekim gostilniškem vrtom, na katerem je bilo več ljudij. K sreči ni nobeden poškodovan. Ljudje so se samo prestrašili.

— **Požar lesnega skladišča.** Na Dunaji je te dni pogorelo lesno skladišče Weinzingerjevo. Zgorelo je nad 400 kvadratnih sežnjev lesa.

— **Brata Turteltaub.** Na Dunaji je v neki banki dobil neki Henrik Rocher službo praktikanta. Kmalu je pa izginil in vzel več kuponov seboj in vsa policijska poizvedovanja so bila zastonj. Te dni sta pa prišli na Dunaj na policijsko direkcijo fotografiji dveh židovskih tičkov bratov Turteltaub. Ta dva, ki sta si jako podobna, se po obrazu vjemata z Rocherjem in takoj se je dognalo, da je omenjeni Rocher identičem z jednem teh dveh. Jakob Turteltaub je sedaj zaradi goljufij zaprt v Budimpešti. Njegov brat Henrik je pa pred pol letom izginil iz Budimpešte. Policija je pa preiskala stanovanje očetovo v Budimpešti in našla povrnivšega se na dom Henrika in ga odpeljala v zapor.

— **Sleparja zaprli.** Na Reki zaprli so znanega sleparja 21letnega Eduarda Steiningerja z Dolenjega Avstrijskega, ko je poprej v Opatiji več ljudij osleparil. Dunajska policija ga je tudi iskala zaradi neke velike goljufije, švicarska pa zaradi tatvine v tamošnjem avstrijskem konzulatu.

— **Volkovi na Francoskem.** Lani so na Francoskem ubili 327 volkov, za kar je država plačala 25 580 frankov nagrade. Največ so jih ubili v departementu Dordogne 63, potem Charente 59, Haute-Vinne 44. Maas 41, Vienne 14, Marne 14, itd V 59 partementih že od 1892. leta niso opazili nobenega volka. Nagrad za pobite volkove se je od 1882. do konca 1893. leta plačalo 543.790 frankov.

— **Zaprli** so v Trenčinu na Ogerskem zdravnika dr. Emilo Frieda, ker je sumljiv, da je sokriv pri goljufijah njegovega brata. Poslednji je zaprt, ker je ponaredil menic za 30.000 gld.

— **Nesreča na železnici.** Pri Raubaixu v Belgiji zadela sta vkupe dva vlaka. Štirje potniki so mrtvi, 20 ranjenih, in 11 voz je zdrobljenih.

— **Mlada, ali poučljiva.** V Zagrebu sta se te dni imeli zagovarjati pred sodiščem 25letna Marija Auguštin in njena desetletna sestrica. Nekemu prodajalničarju je bilo ukradenih 28 metrov blaga in kmalu je zapazil, da ima Marija Auguštin iz tega blaga obleko. Prijeli so jo in je priznala, da jej je prinesla blago njena sestra Anka, ali ne ve, kje ga je dobila. Pri sodišču je pa Anka izpovedala, da sta s sestro videli blago pred prodajalnico in ji je sestra rekla, naj ga ukrade. To je tudi storila. Marija Auguštin je bila obsojena v tritedenski zapor. Ano bode kaznoval magistrat.

— **Obsojen vohun.** Dne 6 t. m. so v Dignu na Francoskem odsodili italijanskega častnika Falto v 1letno ječo.

— **Veliki viharji** so bili na Ruskem in Poljskem. Telegrafične zveze je bilo večinoma potrgalo. Iz Lodtza so samo jeden dan 500 zastalih telegramov odposlali po pošti. Jezdeci so prinesli cel kup telegramov iz Lodtza v Varšavo. Neposredna zveza je bila več dni pretrgana mej Varšavo in Peterburgom. Brzojaviti so morali preko Moskve in Odese.

— **Eksplozija v pisarni.** V pisarno nad „Ivanovo" premogovno jamo v Karvinu, se je bilo nabralo iz jame več vnetljivih plinov in dne 7. t. m. so se ti plini vneli. Pri tem je močno počilo in tri paznike je močno obžgalo.

— **Umor in samomor.** Visok uradnik Viselske železnice v Varšavi je ustrelil svojo ženo, ko je ležala še v postelji, potem pa še sam sebe. Pred malo časom se je bil oženil in živel v ugodnih premoženjskih razmerah. Povod omenjenemu dejanju je baje ljubosumnost.

— **Trojni umor in samomor.** V Kumrovicu na Moravskem je soproga železniškega služabnika Karolina Matevšek po noči, ko je bil mož v službi, dva svoja otroka in jednega otroka svoje sestre z nožem zaklala, potem se pa v kuhinji obesila. Povod temu je bilo pomankanje.

— **Princezinja v nevarnosti.** Meininska dedna princezinja Karolina peljala se je te dni iz Eisenacha na letovišče Liebenstein v spremstvu pl. Röderja in neke dvorne dame. Služabnika niso imeli nobenega seboj. Pl. Röder je sam vodil konje. Konji so se splašili in voz se je zvrnil. Princezinja in njena spremljevalka so se samo nekaj pretresli, pl. Röder se je pa nekaj poškodoval. Vrnili so se potem vsi trije v Eisenach

— **Tajnosten strel.** V Trstu je te dni neka gospa Bader prišla na zdravniško postajo zahtevajoča nujno pomoč, češ, da se je z revolverjem ustrelil njen mož. Prihitivši zdravnik je našel samomorilca popolnoma zdravega. Povedal je pa zdravniku, da je njegova žena ustrelila nanj, pa ga ni zadela. Našli so res sled kroglje. Razburjenega Baderja odpeljali so v bolnico. Policija pa stvar preiskuje.

— **Grozen umor.** Ravnatelj neke tovarne blizu bosensko-hrvatske meje Angež Walter C. Müller si je prerezal vrat skoraj do tilnika, da je obvisela glava le na koščeku mesa. Sodi se, de se mu je zmešalo v glavi.

— **Poskušen samomor.** 37letna žena nekega kuharja pri Lloydu v Trstu se je te dni poskusila vrat prerezati z britvijo. Hitro so poslali po zdravnika, ki ji je obvezal rano in so jo potem odposlali v bolnico. Ker so sosedi trdili, da ima žena zaklad, je policija preiskala njeno stanovanje, našla pod nekim pepelom cekinov za 300 frankov in več dragocenostij. Dobljene stvari shranile so se pri policiji in stanovanje zapečatili

— **Umor svoje ljubice.** O svojem času smo poročali, da je na Dunaji delavec Ludovik Sternad na ulici počakal in umoril svojo ljubico Marijo Liebold. Te dni se je imel zaradi tega zagovarjati pred porotniki, ki so pa spoznali ga umora nekrivega, pač pa jednoglasno krivega uboja in obsodili so ga v osemletno ječo.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 27. junija 1894. Pšenica gld. 8·50 kr., rž gld. 6·40 kr., ječmen gld. 6·40 kr., oves gld. 7·— kr., ajda gld. 7·— kr., proso gld. 5·— kr., turšica gld. 5·70 kr., leča gld. 12·— kr., grah gld. 10.— kr., fižol gld. 8.— kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Loterijske srečke.

V Lincu dne 7. julija t. l.: 6, 25, 50, 59, 24.
V Trstu dne 7. julija t. l.: 11, 31, 69, 59, 33.
V Pragi dne 11. julija t. l.: 37, 49, 54, 28, 35.

Prve vrste namiznih rakov,

znani kot najboljši, pošilja zagotovljeno žive, v poštnih torbicah $4^1/_2$ *kg* prosto proti povzetji. 100 komadov lepih rakov za juho za 3 gld.; 60 komadov velikanov-rakov z dvema debelimi-mastnimi ščipalnicami 3 gld. 70 kr.; 40 komadov rakov prve vrste (solo) 5 gld.; in 32 najprve vrste (hochsolo) rakov, izbrani, 5 gld. 25 kr., razpošilja:

Freudmann & Comp.
prva mejnarodna tvrdka v (1)
Stanislavu, Galicija. (Stanislau, Galizien.)

Odgovorni urednik: **August Pucihar.**— Tisk in založba: **J. Blasnikovi nasledniki.**